

Het beste deel

1 Samuël 1:1-20

Lukas 10:38-42

Geliefden in Christus,

Misschien hebt u onlangs het programma *Oases in de Oriënt* gezien. In de laatste aflevering reisde Kefah Allush naar de Qadisha Vallei in het noorden van Libanon. Dit is een nauwe vallei, diep ingesneden in de rotsen. Als je langs de rivier op de valleibodem loopt, rijzen de rotsen aan weerszijden hoog op. Het is een onherbergzame plek met prachtig natuurschoon, waar christenen in de loop van de eeuwen bescherming hebben gezocht tegen vervolging.

Ieder jaar nemen wij onze studenten mee naar deze vallei. We bezoeken dan, net als Kefah Allush, de kloosters. Daar brengen de monniken en de nonnen hun dagen door in gebed, studie, en het bewerken van het land. Sommige monniken zoeken zelfs de eenzaamheid en leven als heremieten.

Onze studenten hebben daar soms moeite mee. Waarom zou je dat nu doen, in een klooster of zelfs in de eenzaamheid zitten om te mediteren en te bidden? Dat verandert de wereld toch niet? En zijn we als volgelingen van Christus niet geroepen om midden in de wereld het kwaad te bestrijden en het goede te brengen? Misschien kunt u zich het bezwaar van onze studenten voorstellen.

—

Martha, de vrouw die Jezus in haar huis ontvangt, is een toonbeeld van actie. Ze is gastvrij en ze wordt totaal in beslag genomen door haar dienstwerk, haar *diakonia*. De Rabbi Jezus is een belangrijke gast en ze wil hem eren met de beste ontvangst en het beste voedsel.

Het probleem is dat Martha al te bezorgd is. Haar hoofd zit vol stemmen en die leiden haar af. Ze moet dit, en ze moet dat, en dan is het nog niet genoeg. Ze komt maar niet tot rust. Sommigen onder ons zullen zich in Martha kunnen herkennen.

Ook als kerk nemen wij vaak de gestalte aan van Martha. We zijn actief, we organiseren activiteiten en diaconale zorg. We willen ook graag laten zien dat we belangrijk werk doen. Daarom schrijven we er rapporten over en soms becijferen we zelfs hoeveel geld we de samenleving besparen door onze *diakonia*.

—

Maar soms raken we, net als Martha, geïrriteerd. We zitten tot onze nek in het werk, maar er lijkt zo weinig te veranderen. Het onrecht is zo taai. En we hebben het gevoel dat anderen het er bij laten zitten, dat we er alleen voor staan. "Heer, kan het U niet schelen dat mijn zuster mij al het werk laat doen? Zeg tegen haar dat zij mij moet helpen!"

Heeft Jezus het werk van Martha op dat moment echt nodig...? Heeft Hij ons werk altijd nodig...? Of lopen we Hem soms voor de voeten?...? Het kan zo zijn dat wij met als dienen en werken meer problemen aanrichten dan we oplossen.

Terugkijkend op de geschiedenis van zending, ontwikkeling en werelddiaconaat moeten we toegeven dat we met onze westerse expertise en met ons geld soms schade hebben aangericht. We zijn soms over de plaatselijke wijsheid en cultuur zijn heengewald, en we hebben soms het tegenovergestelde bereikt hebben van wat we in gedachten hadden. In het Midden-Oosten worden brengt diaconale steun de kerken soms in verlegenheid, of verleiding, of veroorzaakt het een ongelijkheid tussen christenen en moslims.

—

"Martha, Martha," zegt Jezus teder. "wat maak je je toch druk. Wat heb je toch weinig focus. Kijk eens naar je zuster Maria. Zij heeft het goede deel gekozen. Zij weet niet precies wat ze moet doen, hoe zij mij moet dienen. Zij is eerst maar eens goed aan het luisteren.

We zouden deze tekst zó kunnen horen dat Jezus ons als westerse, Nederlandse kerken vraagt om eens goed te kijken naar de oosterse kerken met hun eeuwenoude monastieke, contemplatieve traditie. Zoals Kefah Allush het zei in die aflevering van *Oases*: "Dit staat heel ver bij mij vandaan, maar het heeft wel wat." Jezus vraagt ons om onze betweterige en arrogante houding van *staan en spreken* in te wisselen voor een nederige houding van *zitten en luisteren*.

Ten diepste ligt het contrast in deze tekst niet tussen actie en contemplatie, maar tussen innerlijke drukte en onzekerheid aan de ene kant en innerlijke focus, stilte en overgave aan het Woord van God aan de andere kant. Maria zit stil aan de voeten van de Heer en luistert aandachtig naar zijn woord. Ze luistert naar de logos van de Logos. Die gewone vrouw is een theoloog in de beste zin van het woord. Zij heeft het goede deel gekozen, zegt Jezus. Wat een voorbeeld is zij voor ons.

—

Uit dat diepe luisteren - niet uit het haastige werken - komt verandering op gang. Contemplatie leidt tot transformatie. Want alleen het Woord kan verandering brengen.

Dat zien we niet alleen in het verhaal van Martha en Maria, maar ook in het verhaal over Hanna en Samuël. Hanna leefde in een tijd van woekerende corruptie. Zelfs de priesters in de tempel maakten zich schuldig aan uitbuiting van de armen. Midden in die meedogenloze, onrechtvaardige wereld stond Hanna stil te bidden in het heiligdom. Ze stortte haar hart uit voor God, haar verlangens en haar verdriet. Maar ze luisterde ook en ze beloofde de HEER dat, als zij zoon ontving, deze een rechtvaardige dienaar zou zijn. Ze vertrok met een zegen uit het heiligdom. Samuël werd geboren en groeide op als een rechtvaardige in de tempel, en langzamerhand begon zich daar een transformatie te voltrekken, die uitstraling had op het hele land.

Martha en Maria horen bij elkaar; ze zijn zusters. Jezus veroordeelt Martha niet en hij verheerlijkt Maria ook niet. Contemplatie en actie kunnen niet zonder elkaar. Maar het begint met contemplatie, met het overdenken van het Woord, met doorbrengen van tijd aan de voeten van de Heer. Daar leren we onderscheiden wat Zijn wil is. Daar leren we wat onze bescheiden rol mag zijn in Zijn missie.

Voor ons als kerk betekent dit dat onze dienst, onze *diakonia*, onze ZWO, geworteld moet zijn in ons gebed en in het horen van het Woord. Als we aan het werk zijn, dan hebben we de Heer in ons hart, en als we samenkomen rondom Woord en Sacrament, dan hebben we de lijdende naasten in ons hart. Als we ons gaven geven, dan bidden wij en ons gebed brengt ons in beweging.

We kunnen dat niet scheiden. Als het diaconaat professionaliseert en loskomt van Woord en Sacrament, dan is het niet meer te onderscheiden van algemeen humanitair werk. En als we ons bidden scheiden van ons diaconaat, dan blijft het abstract, misschien zelfs egocentrisch, en draagt het geen vrucht. Daarom laten we die twee samen optrekken: ora et labora.

Als kerk zijn steunen we daarom ook zowel diaconaal werk als kerkelijk, missionair, en theologisch werk, ook in het Midden-Oosten, ook in Libanon, waar ik woon en werk. Je kunt je afvragen of je missionair werk en theologisch werk moet ondersteunen op een plaats waar mensen honger hebben en waar veel kinderen niet naar school kunnen. Maar als we er van overtuigd zijn dat transformatie begint bij het Woord, zoals bij Hanna en Maria, dan is het beter om de vraag te stellen of we ons kunnen veroorloven om ons *niet* bezig te houden met missionair werk en theologisch onderwijs in zulke situaties.

Gemeente, laten we, nu we de zomerperiode ingaan dat goede deel van Maria ook kiezen. Daar hoeven we niet voor naar een afgelegen vallei. Dat kan thuis, of waar je ook heen gaat deze zomer. De tijd nemen om aan de voeten van Jezus te zitten. In gesprek met Hem gaan, diep van binnen, in de intieme omgang met onze Schepper.

We kunnen dat ook voeden door de Bijbel te lezen, misschien eens een specifiek bijbelboek te bestuderen, of een specifiek bijbels thema of een persoon, en misschien ook eens een geestelijk of theologisch boek erbij te pakken. Hoe we dat ook aanpakken, in het Woord van Christus vinden we een schat die ons niet ontnomen kan worden; en daar begint verandering.